
Votaziun dal pievel

25 da november 2018

Emprim project

Iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)»

Segund project

Iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'auto-determinaziun)»

Terz project

Basa legala per survegliar persunas assicuradas

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Emprim project

Iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)»

En furma concisa	→	4–5
Detagls	→	10
Arguments	→	12
Text da votaziun	→	16

Segund project

Iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'autodeterminaziun)»

En furma concisa	→	6–7
Detagls	→	18
Arguments	→	22
Text da votaziun	→	26

Terz project

Midada da la Lescha federala davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) (basa legala per survegliar personas assicuradas)

En furma concisa	→	8–9
Detagls	→	28
Arguments	→	32
Text da votaziun	→	36

Ils videos da
la votaziun:

admin.ch/videos_rm

En furma concisa

Iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)»

Situaziun da partenza

En Svizra n'han oz var trais quarts da las vatgas ed in terz da las chauras naginas cornas. La quota dals animals senza cornas è s'augmentada durant ils ultims dus decennis, perquai che adina dapli puras e purs tegnan lur animals en stallas libras. En talas stallas èsi pli simpel da tegnair animals senza cornas che animals cun cornas. Animals senza cornas pon ins obtegnair en duas modas: Ins destruescha las ragischs da las cornas dals animals giuvens en las emprimas 3 emnas da lur vita u ins tira animals senza cornas.

Il project

L'iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)» è vegnida inoltrada l'onn 2016 da la cuminanza d'interess «IGHornkuh». Sia finamira è quella ch'i dettia puspè dapli vatgas e chauras cun cornas en l'agricultura. L'iniziativa vul impedir che las puras ed ils purs sa decidian per animals senza cornas sulettamain per motivs economics. Perquai ch'igl è collià cun custs pli gronds da tegnair animals cun cornas, duai la Confederaziun sustegnair las possessuras ed ils possessurs da vatgas e da chauras creschidas cun cornas, ma er da taur d'allevament e da bucs-chaura d'allevament creschids cun cornas. I fiss permess vinavant da scornar animals giuvens cun in'anestesia locala.

Detagls	→	10
Arguments	→	12
Text da votaziun	→	16

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Per il Cussegl federal e per il parlament faschess l'iniziativa dapli donn che niz al bainstar dals animals. Ina contribuziun per animals cun cornas pudess chaschunar ch'i vegnian puspè construidas dapli stallas, en las qualas ils animals èn rentads. En cas d'animals cun cornas è questa furma da tegnair els pli simpla. Ultra da quai augmentan animals cun cornas la ristga da feridas.

admin.ch/iniziativa-vatgas-cun-corna

Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

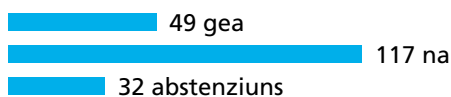
Gea

L'iniziativa vul che dapli puras e purs tegnian vatgas e chauras cun cornas. Perquai ch'igl è collià cun expensas pli grondas e cun dapli lavur da tegnair animals cun cornas, duai la Confederaziun indemnisar quests custs supplementars cun ina contribuziun. Tenor las iniziantas ed ils iniziants vegniss accentuà uschia pli fitg il bainstar dals animals.

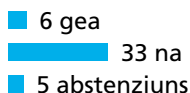
vatgas-cun-corna.ch

facebook.com/IGHornkuh

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

En furma concosa

Iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'auto-determinaziun)»

Situaziun da partenza

La Svizra dovra relaziuns regladas cun ses pajais vischins e cun il mund. Pervia da quai ha ella fatg – dapi ch'il stadi federal exista – in'entira retscha da contracts internaziunals. Uschia segirain nus noss interess envers auters pajais. E quests contracts ans gidan er a schliar incumbensas ch'ins po dumagnar mo ensemen cun auters pajais. La Svizra decida sezza, tge contracts ch'ella dovra e tgenins betg. Las votantas ed ils votants han en quest connex vasts dretgs da cundecisiun.

Il project

L'iniziativa vul midar la moda e maniera da la Svizra d'ir enturn cun contracts internaziunals, sch'i dat ina «divergenza» tranter quests contracts ed il dretg costituziunal. Ella vul fixar en la Constituziun tge ch'igl è da far, sche per exempel ina iniziativa vegn acceptada che n'è en tsherts puncts betg cumpatibla cun in contract. En ina tala situaziun duai la Svizra proceder en il futur adina en la medema moda e maniera per far valair la precedenza da la Constituziun: Ella na dastga betg pli applitgar il contract, nun ch'el saja stà suttamess al referendum avant ch'entrar en vigur. Ed ella sto adattar il contract, pia contractar da nov cun ils pajais correspundents. Sche quai na gartegia betg, sto ella desdir il contract «sche necessari».

Detagls	→	18
Arguments	→	22
Text da votaziun	→	26

Dumonda
da votaziun

Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'autodetermina- ziun)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

L'iniziativa metta en privel contracts internaziunals. Ella periclitescha uschia la stabilitad e la segirezza giuridica, quai che indeblescha la Svizra sco piazza economica e la protecziun dals dretgs umans. Adattaziuns da contracts ston adina er vegnir acceptadas dals partenaris dal contract. Pervia da quai na porta l'iniziativa betg dapli autodeterminaziun.

[🔗 admin.ch/iniziativa-autodeterminaziun](https://admin.ch/iniziativa-autodeterminaziun)

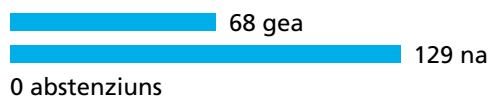
Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

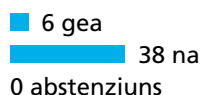
L'autodeterminaziun ch'è unica sin tut il mund, ha purtà a la Svizra bainstanza, libertad e segirezza. L'iniziativa per l'autodeterminaziun stgaffescha segirezza giuridica, garantescha la cundecisiun da las burgaisas e dals burgais e protegia la democrazia directa ed uschia il model da success «Svizra».

[🔗 selbstbestimmungsinitiative.ch](https://selbstbestimmungsinitiative.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

En furma concisa

Midada da la Lescha federala davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) (basa legala per survegliar persunas assicuradas)

Situaziun da partenza

Nossas assicuranzas socialas protegian ils umans en Svizra cunter ina miseria materiala. Ellas èn coordinadas bain ina cun l'autra e giudan la confidenza da la populaziun. Ellas èn obligadas da sclerir precis tgi che ha il dretg da survegnir prestaziuns. En in pèr paucs cas po quest scleriment vegnir fatg mo cun agid da controllas zuppadas – uschenumnadas observaziuns – en spezial tar l'assicuranza d'invalidad (AI) e tar l'assicuranza cunter accidents.

Il project

Ils artitgels novs da la lescha fixeschan reglas che duain impedir l'arbitrariadad e proteger ils dretgs da las personas pertutgadas. Las assicuranzas dastgan observar zuppadamain ina persuna mo, sch'ellas han indizis concrets che prestaziuns vegnian retratgas illegalmain e sch'i fiss invan u fitg difficil da sclerir il dretg da prestaziuns cun auters meds. Permessas èn registraziuns da maletgs e da tuns, sche la persuna observada sa trategna en in lieu, nua ch'ella po vegnir observada senz'auter – per exempel sin via, en in negozi u sin il balcon. Il sguard en la stiva ed en la stanza da durmir n'è betg admiss. Registraziuns cun dronas, cun microfons direcziunads u cun minispiuns n'èn betg permessas. Instruments da localisaziun dastgan vegnir duvrads mo sut tschertas cundiziuns e mo cun l'approvaziun d'in derschader. Tgi ch'è vegni observà, sto vegnir infurmà e po sa defender davant dretgira.

Detagls	→	28
Arguments	→	32
Text da votaziun	→	36

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar la midada da la Lescha federala dals 16 da mars 2018 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) (basa legala per survegliar persunas assicuradas)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Las assicuranzas socialas sustegnan cun cleras intenziuns quels umans ch'èn dependents da lur prestaziuns. Per ch'ellas possian sclerir senza dubi ils dretgs, ston en paucs cas vegnir fatgas observaziuns zuppadas. Ils artitgels d'observaziun fixeschan ils cunfins ch'èn necessaris per quai e protegian ils dretgs da las persunas pertutgadas.

[🔗 admin.ch/surveglianza-assicurads](https://admin.ch/surveglianza-assicurads)

Recumandaziun
dal comité
da referendum

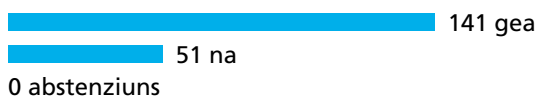
Na

Per il comité da referendum van ils artitgels da la lescha davart l'observaziun memia lunsch: Las assicuranzas socialas survegnan in schec en blanco per far surveglianzas arbitrarias, dastgan violar massivamain la sfera privata da las persunas assicuradas e na vegnan betg controlladas en lur far. Ils meds technics per las observaziuns na vegnan strusch limitads.

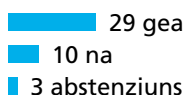
[🔗 versicherungsspione-nein.ch](https://versicherungsspione-nein.ch)

[🔗 nein-zur-kamera-im-schlafzimmer.ch](https://nein-zur-kamera-im-schlafzimmer.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Detagls

Iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)»

Confederaziun promova ina tegnida che tegna quint dals basegns dals animals

La Confederaziun promova oz ina tegnida che tegna spezialmain quint dals basegns dals animals cun uschenunndas contribuziuns per il bainstar dals animals. Concretamain sustegna ella la tegnida en stallas libras. Là n'èn ils animals betg rentads, mabain sa movan libramain tranter ils differents secturs per ruau, per magliar e per il contact cun auters animals. Ultra da quai promova la Confederaziun la sortida regulara al liber. Las contribuziuns per il bainstar dals animals vegnan pajadas independentamain dal fatg, sch'ils animals portan cornas u betg.

Main animals cun cornas

Cornas augmentan la ristga per ils auters animals sco er per las possessuras ed ils possessurs d'animals da vegnir ferids. Ultra da quai dovran vatgas e chauras cun cornas – spezialmain en stallas libras – dapli distanza envers las autras vatgas u chauras ed uschia dapli piazza che animals senza cornas. Per quests motivs sa decidan bleras possessuras e blers possessurs per animals senza cornas. Oz n'han var trais quarts da las vatgas ed in terz da las chauras naginas cornas.

Sustegn per animals cun corna

L'iniziativa vul cuntanscher che puspè dapli vatgas e chauras creschidas ora e taurd d'allevament e bucs-chaura d'allevament creschids ora portian cornas. Per quest intent pretenda ella che la Confederaziun sustegna cun ina contribuziun puras e purs, sch'els tegnan animals cun cornas.

Arguments dal comité d'iniziativa	→	12
Arguments dal Cussegl federal	→	14
Text da votaziun	→	16

Animals scornads ed animals che n'han da natira naginas cornas

Animals senza cornas pon ins obtegnair en duas modas: cun destruir las ragischs da las cornas tar ils animals giuvens u cun trair animals senza cornas.

- Las ragischs da las cornas èn tar il vadè novnaschi lieus sin il chau, nua che la pel è in zic pli grossa e n'ha nagin pail. Là cumenza la corna a crescer paucas emnas suenter la naschienscha. Per impedir quai, vegnan las ragischs da las cornas allontanadas durant las emprimas 3 emnas da vita. Questa operaziun dastgan far mo personas ch'èn scoladas spezialmain per quai e che dovran narcotics e meds cunter las dolurs. Suenter l'operaziun guareschan ils lieus pertutgads svelt. Tar var 40 pertschient dals animals po vegnir constatada suenter 3 mais anc ina sensibilitad pli gronda da quests lieus.
- I dat razzas d'arments, tar las qualas ils animals n'han pli naginas disposiziuns da far corna. Tar autras razzas fitg derasadas èn vegnidas tratgas ils ultims onns adina pli savens vatgas e tauras senza cornas. En l'avegnir pon – grazia a quest svilup – adina dapli puras e purs renunziar a scornar lur animals e tuttina tegnair animals senza cornas.

Nagin scumond da scornar

L'iniziativa na vul betg ch'il scornar vegnia scumandà. Las puras ed ils purs avessan la pussaivladad da scornar ils animals giuvens sco fin ussa tenor las prescripziuns, er sche l'iniziativa vegniss acceptada. L'iniziativa vul però cuntanscher cun in impuls finanziel che main animals vegnian scornads e che dapli animals possian laschar crescer lur cornas.

Custs

L'iniziativa lascha averta la dumonda, co che sia pretensiun duai vegnir finanziada e quant gronda che la contribuziun per tegnair animals cun cornas duai esser. En cas d'in gea a l'iniziativa vegniss quai fixà dal parlament e dal Cussegl federal. Tenor las inziantas ed ils inziants duain las contribuziuns vegnir compensadas cun reduziuns d'autras contribuziuns a l'agricultura.

Arguments

Comité d'iniziativa

Pertge che l'Iniziativa davart las vatgas cun corna merita in GEA:

L'iniziativa encuraschescha las famiglias da purs da laschar las cornas a las vatgas ed a las chauras. Ella focussescha cumplainmain sin la voluntariadad e sin la promoziun, na dovra naginas subvenziuns supplementaras e metta en il center il bainstar dals animals. La fin da l'onnn 2017 è stada avant maun ina cuntraproposta che la cumissiun competenta dal Cussegl naziunal ha surpiglià. Displaschaivlamain è la cumissiun dal Cussegl dals chantuns sa messa cunter. Mo perquai sto l'iniziativa ussa vegnir decidida en ina votaziun.

Nunimaginabel tar animals da chasa

Igl ha cumenzà cun il pur da muntogna grischun Armin Capaul, dal qual la famiglia maina in bain puril en il Giura. Ad el na vuli betg ir per testa che mutilaziuns èn anc adina permesas pervia da l'industrialisaziun adina pli ferma dals animals da niz, insatge che na vegn betg pli tolerà tar ils animals da chasa. Il scornar è ina intervenziun uschè massiva che po vegnir rendida in zic pli supportabla mo cun agid da narcotics e da meds cunter las dolurs. Passa 20 % dals vadels scornads pateschan da dolurs durablas, autras mendas n'èn betg perscrutadas.

Nagin scumond – voluntariadad

Per metter ina fin al scornar ston ils custs supplementars per tegnair vatgas e chauras cun cornas vegnir indemnisads en ina moda faira. Quai n'è nagin scumond da scornar, mabain in sistem d'impuls che lascha decider libramain il possessur dals animals. Per cuntanscher quai ans essan nus mess sin ina via tras las instanzas che ha durà 8 onns ed avain la finala inoltrà 119626 suttascripziuns valaivlas.

Pitschna midada da la Constituziun

Per l'iniziativa basta ina curta e clera complettaziun da l'artitgel davart l'agricultura 104/3b da la Constituziun federala: «(...) en quest connex procura ella [la Confederaziun] en spezial che possessuras e possessurs da vatgas, da tauris d'allevament, da chauras e da bucs-chaura d'allevament vegnian sustegnids finanzialmain, uschè ditg ch'ils animals creschids portan cornas.» Quai è necessari mo perquai ch'i n'è vegni fatg nagut fin ussa e perquai che nossa proposta da lescha n'ha betg chattà sustegn.

La realisaziun è preparada

Ina pussaivladad da realisar l'iniziativa è gia avant maun en la cuntraproposta indirecta da la cumissiun competenta dal Cussegl naziunal: La promoziun vegn integrada en la Lescha d'agricultura ed en sias disposiziuns davart il bainstar dals animals. Ella sto vegnir colliada cun la pretensiun ch'ils animals dastgan ir regularmain al liber, l'enviern ord stalla, la stad sin la pastgira resp. sin l'alp. Cun questa colliaziun cun il program SORTA existent vegni garantì en mintga tip da stalla ina tegnida dals animals cun cornas che tegna quint dals basegns da quests animals. Ina indemnizaziun sco tar SORTA custa var 15 milliuns francs. Ella ha piazza en il preventiv annual d'agricultura da 3000 milliuns francs, senza che quel stuess vegnir auzà. Uschia vegni cuntanschi ch'il dumber d'animals che – tenor lur natira – han cornas s'augmenta puspè.

Tgi che vul gidar ils animals, di gea.

Nus dal comité d'iniziativa As essan engraziaivels.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

📧 vatgas-cun-corna.ch

📺 [facebook.com/IGHornkuh](https://www.facebook.com/IGHornkuh)

Arguments

Cussegl federal

L'iniziativa davart las vatgas cun corna pretenda che possessuras e possessurs da vatgas e da chauras creschidas ora, ma er da tauras d'allevament e da bucs-chaura d'allevament creschids ora che portan cornas survegnian ina contribuziun. Quai pudess stgaffir fauss stimul e far la finala dapli donn che niz als animals. Ultra da quai vegniss restrenschida l'atgna responsabladad da las puras e dals purs. Il Cussegl federal refusa il project cunzunt per ils suandants motivs:

Als animals na giessi betg meglia

Il scornar vatgas e chauras po vegnir resentì da blers sco ina intervenziun greva per ils animals. Tenor la legislaziun davart la protecciun dals animals è l'operaziun però permessa, perquai ch'ella na pregiuditgescha betg – tenor il stadi actual da la savida – fitg ferm il bainstar dals animals. Auters aspects sco il moviment, ils contacts socials e la relaziun da las possessuras e dals possessurs cun ils animals èn bler pli decisivs. Gist quests avantatgs per il bainstar dals animals pudessan vegnir mess en dumonda, sche l'iniziativa vegniss acceptada: Perquai che animals cun cornas en stallas, nua ch'ils animals èn rentads, dovran main piazza ch'en stallas libras, pudess ina contribuziun per las cornas chaschunar che puras e purs sa decidan pli savens per stallas cun animals rentads, sch'els construeschan da nov u renoveschan stallas. Questa furma da tegnida restrenscha la libertad da sa mover ed ils contacts socials dals animals ed è per els pia ina prejudicaziun pli gronda ch'il scornar.

Cornas augmentan il privel da feridas

Animals cun cornas pon ferir in l'auter. En spezial ils animals pli flaiVELS d'ina scossa èn periclitads. Er per las puras ed ils purs èn animals cun cornas pli privlus che animals senza cornas. Dapli animals cun cornas che vegnan tegnids e pli grond ch'il privel d'accidents è per l'uman e per ils animals.

Custs da la realisaziun

Tut tenor co che l'iniziativa vegniss realisada concretamain, stuess la Confederaziun impunder tranter 10 e 30 milliuns francs per onn. Quest import pudess la Confederaziun bain finanziair sur ils credits ch'existan per l'agricultura. Ma quai chaschunas reducziuns en auters secturs da l'agricultura. Ultra da quai fiss la registraziun dals animals cun cornas colliada cun lavur e cun custs considerabels per la Confederaziun e per ils chantuns.

Atgna responsabladad tenor princips d'interpresa

Sche animals cun u senza cornas duain vegnir tegnids sin in bain puril, sa decider il meglier la pura sezza u il pur sez. Ella u el enconuscha il meglier las relaziuns da piazza ed ils animals. I n'è betg chausa da la Confederaziun da restrenscher la libertad d'interpresa da las puras e dals purs cun animar ellas ed els cun ina contribuziun da tegnair vatgas e chauras cun cornas. Quai cuntrafeschess a l'intent da la politica agrara che vul dapli atgna responsabladad tenor princips d'interpresa.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)».

Na

[📄 admin.ch/iniziativa-vatgas-cun-corna](https://admin.ch/iniziativa-vatgas-cun-corna)

§

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)» dals 15 da zercladur 2018

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹, suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)» ch'è vegnida inoltrada ils 23 da mars 2016², suenter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 15 da favrer 2017³, *concluda:*

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 23 da mars 2016 «Per la dignitad dals animals da niz agriculs (Iniziativa davart las vatgas cun corna)» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 104 al. 3 lit. b

³ Ella [la Confederaziun] fixescha mesiras per che l'agricultura possia ademplir sias incumbensas multifaras. Ella ha particularmain las sequentas cumpetenzas ed incumbensas:

- b. Ella promova furmas da produenziun cun impuls economics avantagius che resguardan spezialmain la natira, l'ambient ed ils animals; en quest connex procura ella en spezial che possessuras e possessurs da vatgas, da tauris d'allevament, da chauras e da bucs-chaura d'allevament vegnian sustegnids finanziailmain, uschè ditg ch'ils animals creschids portan cornas.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2016 3461

³ Fegl uffizial federal 2017 1647

Detagls**Iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'auto-determinaziun)»**

Arguments dal comité d'iniziativa	→	22
Arguments dal Cussegl federal	→	24
Text da votaziun	→	26

**Entretschament
internaziunal**

Sco pajais relativamain pitschen che ha ina ferma economia d'export e ch'è situà entamez l'Europa dovra la Svizra bunas relaziuns cun ils vischins e cun il mund. Perquai ha ella fatg numerus contracts cun auters pajais. Quests contracts vegnan er designads sco «dretg internaziunal».

**Defender ils
agens interess**

La Svizra fa tals contracts internaziunals per pudair defender ses agens interess. Quests contracts èn da gronda impurtanza per l'economia, ma er per ils umans en noss pajais, e quai en ils secturs ils pli differents. Uschia ha la Svizra per exempel contracts che reglan il commerzi da martganzia, la protecziun dal patrimoni cultural, la protecziun da l'ambient u la collavuraziun da la polizia u che protegian ils dretgs umans (guardar la fanestra «Contracts internaziunals», p. 21).

**La Svizra
decida sezza**

Igl è la natira da contracts ch'els cuntengnan in dar ed in prender. La Svizra fa in contract, sche quel la porta tut en tut avantatgs. Sch'ella vul far u sch'ella vul desdir in contract, decida ella sezza. En quest connex valan las reglas fixadas democraticamain. La cundecisiun da las votantas e dals votants funcziuna sco tar il dretg naziunal: En tut las dumondas impurtantas han els l'ultim pled.

**Soluziun en cas
da conflicts**

I po capitar ch'i nascha in conflict tranter il dretg svizzer ed in contract internaziunal. Per exempel alura, sche las votantas ed ils votants acceptan ina iniziativa dal pievel che n'è en tscherts puncts betg cumpatibla cun in contract existent. Oz ha la Svizra differentas pussaivladads per schliar in tal conflict. La soluziun vegn elavurada en nossa procedura democratica. Savens resulta da quai ina midada da lescha che suttastat al referendum facultativ.

Tge vul l'iniziativa?

L'iniziativa vul cumpletar la Constituziun federala e pretenda en spezial:

- Precedenza generala da la Constituziun federala envers il dretg internaziunal – cun excepziun da disposiziuns obligatorias dal dretg internaziunal¹.
- Las dretgiras e las autoritads administrativas n'applitgeschan betg in contract internaziunal, sch'el cuntrafa a la Constituziun. Exceptads èn contracts ch'èn stads suttamess al referendum avant ch'ènter en vigur.
- En cas d'ina «cuntradiziun» procuran las autoritads per in'adattaziun da las obligaziuns da dretg internaziunal a las prescripziuns da la Constituziun federala. Sche quai na reussescha betg en las tractativas cun ils partenaris da contract, sto il contract vegnir desditg «sche necessari».
- Ina disposiziun transitorica fixescha che questas disposiziuns ston vegnir applitgadas er per tut ils contracts internazionals ch'existan gia.

Consequenzas da l'iniziativa

L'iniziativa pretenda pia che la Svizra ageschia adina tenor il medem schema, sch'i dat ina «cuntradiziun» tranter ina disposiziun costituziunala ed in contract concludì. En tals cas ha la Svizra fin ussa chattà soluziuns, savens cun midar la lescha respectiva. L'iniziativa restrenscha questa libertad d'agir. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, stuess la Svizra negoziar da nov mintga contract pertutgà e survegnir dals partenaris da tractativas respectiv il consentiment per l'adattar – u alura desdir il contract «sche necessari». Quai pudess chaschunar ina relaziun senza contract en ils secturs pertutgads, quai che na fiss eventualmain betg en l'interess da la Svizra. Il text da l'iniziativa lascha avert, cur ch'igl exista ina «cuntradiziun» che pretenda in'adattaziun. El na regla betg, cur ch'i dovra «sche necessari»

1 Da las disposiziuns obligatorias dal dretg internaziunal fan per exempel part il scumond da tortura ed il scumond da sclavaria u il dretg da betg vegnir chastà duas giadas per il medem delict. Da talas disposiziuns fundamentalas dal dretg internaziunal na dastga betg vegnir devià.

ina desditga e tgi che decida en chaussa. Questas intschertezas stuessan vegnir scleridas en il cas singul en discussiuns politicas ed eventualmain davant dretgira.

Contracts internaziunals (dretg internaziunal): impurtanza en il mintgadi, cooperaziun democratica

Contracts internaziunals cumpletteschan il dretg naziunal. Els dattan fidadad e stabilitad a las relaziuns tranter ils stadis. I dat contracts bilaterals (tranter dus partenaris da contract) e contracts multilaterals (tranter pli che dus partenaris da contract). Actualmain ha la Svizra var 4000 contracts bilaterals, savens cun stadis vischins, e circa 1000 contracts multilaterals. Exempels:

- Sco commembra da la Organizaziun mundiala da commerzi (WTO) è la Svizra colliada sur contracts multilaterals cun fitg bliers auters stadis. Quests contracts reglan per exempel il commerzi e las acquisiziuns publicas.
- Cunvegnas cun auters stadis reglan per exempel la collavuraziun da la polizia, la segirezza sociala, dumondas fiscalas u l'aviatica.
- Bleras cunvegnas, a las qualas la Svizra è participada, fixeschan standards tecnicos e garanteschon tras quai che per exempel il transport da persunas e da rauba, la communicaziun u l'utilisaziun d'apparats suror il cunfin naziunal funcziuneschan uschè bain sco pussaivel.
- La Svizra è participada a numerus contracts multilaterals che protegian ils dretgs umans, spezialmain ils dretgs da gruppas da persunas cun in basegn da protecziun spezial sco per exempel uffants u persunas cun in impediment.

Tge contracts che vegnan suttemess a las votantas ed als votants per la votaziun regla la Constituziun. L'onn 1977 è il referendum davart contracts internaziunals vegni revedi cumplettaimain. Dapi lura è passa 300 contracts vegnids suttemess al referendum facultativ. Cunter sis conclus d'approvaziun dal parlament è reussi il referendum; tut ils contracts èn vegnids acceptads da las votantas e dals votants. L'onn 2012 è vegnida refusada ina iniziativa dal pievel che vuleva extender il referendum obligatoric – pia la votaziun obligatorica dal pievel – per contracts internaziunals.²

2 L'iniziativa dal pievel «Per rinforzar ils dretgs dal pievel en la politica exteriora (Il pievel duai decider davart contracts internaziunals!)» è vegnida refusada ils 17 da zercladur 2012 cun 75,3 % vuschs negativas e da tut ils chantuns; Fegl uffizial federal 2012 7685 ([LZ](http://www.admin.ch) admin.ch > Bundesrecht > Bundesblatt).

Arguments

Comité d'iniziativa

GEA a l'autodeterminaziun – GEA a la democrazia svizra

En Svizra han las votantas ed ils votants – en il rom da votaziuns dal pievel – l'ultim pled tar tut las decisiuns politicas impurtantas. Questa autodeterminaziun en furma da la democrazia directa cumprovada, ch'è unica sin tut il mund, ha purtà a la Svizra bainstanza, libertad e segirezza. L'Iniziativa d'autodeterminaziun segirescha er per l'avegnir la cundecisiun da las burgaisas e dals burgais sco pitga impurtanta dal model da success «Svizra».

Las burgaisas ed ils burgais decidan

Cun iniciativas e cun referendums pudain nus decider en Svizra davart tut ils projects impurtants. Grazia a quest dretg mantegnain nus sco burgaisas e burgais la controlla sur da noss urden giuridic, sur da nossa vita, sur da nossa patria e sur da noss futur.

Decisiuns dal pievel ston valair

Nus pudain decider sezs en Svizra, quant autas che nossas taglias èn, sche e co ch'ins protegia nossa cuntrada cunter ina surbajegiada u lavurantas e lavurants indigens cunter dumping dals salaris. Central per il funcziunament da nossa democrazia directa èsi che decisiuns dal pievel vegnian er respectadas e realisadas.

L'autodeterminaziun è periclitada

Gremis ed autoritads internaziunalas extendan però adina pli fitg il champ d'applicaziun dals contracts internaziunals. Uschia na realiseschan politichers e dretgiras l'ultim temp betg pli decisiuns dal pievel svizzer u las realiseschan mo per part, renviond a contracts internaziunals. Questa tendenza chaschuna ina malsegirezza giuridica. Uschia na pon delinquents sentenziads per exempel betg pli vegnir tramess enavos en lur pajais d'origin, perquai ch'els fan valair dretg internaziunal. U la regulaziun autonoma da l'immigraziun na vegn – malgrà la decisiun dal pievel – betg realisada renviond a la Cunvegna davart la libra circulaziun da personas cun la UE.

Proteger la democrazia directa

L'Iniziativa d'autodeterminaziun stgaffescha qua clerezza e segirezza giuridica. Il dretg constituziunal democratic svizzer è en Svizra la funtauna da dretg suprema. En cas d'in conflict duai el avair la precedenza envers il dretg internaziunal. Exceptà da quai è natiralmain il dretg internaziunal obligatoric. Er ils dretgs umans n'èn betg pertutgads da quai, perquai ch'els èn gia integrads en nossa Constituziun.

In GEA a l'Iniziativa d'autodeterminaziun

- segirescha er per l'avegnir il dretg da votar da las burgaisas e dals burgais;
- protegia la democrazia directa ed uschia il model da success «Svizra»;
- stgaffescha segirezza giuridica;
- mantegna l'autodeterminaziun giuridica da la Svizra.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 selbstbestimmungsinitiative.ch

Arguments

Cussegl federal

Contracts cun auters pajais stgaffesch an fidadad e stabilitad per la populaziun e per l'economia. L'iniziativa metta quai en privel. Il Cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

La Svizra decida sezza

La Svizra na sa lascha betg sfurzar si contracts. Ella decida gia oz sezza tge contract ch'ella fa e tgenin betg. E las votantas ed ils votants pon cundecider, sco che quai è usità en nossa democrazia.

Fidadad periclitada

Ils contracts che la Svizra fa cun auters stadis stgaffesch an fidadad e stabilitad per la populaziun e per l'economia. L'iniziativa pudess er vegnir chapida sco intimidaziun da violar contracts. Quai cuntradi a nossa tradiziun e cuntegna ristgas: Sche la Svizra n'ademplescha betg pli sias cunvegns, na dastga ella er betg pli spetgar quai da ses partenaris da contract.

Actualmain bunas soluziuns

Sch'in contract internaziunal n'è betg pli en l'interess da la Svizra, al po ella desdir. Ella examinescha quai ordavant cun quità e ponderescha – sco ch'ella fa quai er avant che concluder in contract – ils avantatgs ed ils dischavantatgs d'ina relaziun contractuala. En quest connex tira ella en consideraziun er autras soluziuns che tractar da nov u desdir in contract.

Mecanissem fix cuntegna ristgas

L'iniziativa vul percenter introducir in mecanissem fix per il cas ch'il dretg costituziunal n'è en tsherts puncts betg pli compatibel cun in contract internaziunal. Quest mecanissem cuntegna ristgas per la populaziun e per l'economia. La desditga d'in contract impurtant u d'in pachet da contracts po smanatschar numnadamain er alura, sch'il contract cuntrafa a la Constituziun mo en in punct subordinà e la Svizra ha tut ils interess da mantegnair quest contract.

Dependenza d'auers stadis

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, dessi adina puspè discussiuns politicas eternas davart la dumonda, sch'i saja propi avant maun en il cas concret ina «cuntradicziun» en il senn da l'iniziativa e sche novas tractativas stoppian vegnir iniziadas. Sch'i na gartegia betg d'adattar in contract, stuess vegnir discutada la dumonda, sch'ina desditga saja propi necessaria. Perquai che mintga adattaziun sto vegnir approvada dal partenari da contract, daventa la Svizra dependenta da la bainvulientscha d'auers stadis, sch'ella vegn – sco pretendì da l'iniziativa – obligada da tractar da nov il contract respectiv.

Betg periclitat in model da success

Quai mussa cleramain: L'iniziativa na porta betg dapli autodeterminaziun. Ella na protegia betg il model da success «Svizra» – ella al periclitescha.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'autodeterminaziun)».

Na

[🔗 admin.ch/iniziativa-autodeterminaziun](https://admin.ch/iniziativa-autodeterminaziun)

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (Iniziativa per l'autodeterminaziun)» dals 15 da zercladur 2018

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
suentar avair examinà l'iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè da derschaders
esters (Iniziativa per l'autodeterminaziun)» ch'è vegnida inoltrada ils 12 d'avust
2016²,
suentar avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 5 da fanadur 2017³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 12 d'avust 2016 «Il dretg svizzer empè da derschaders
esters (Iniziativa per l'autodeterminaziun)» è valaivla e vegn suttamesa a la vota-
ziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 5 al. 1 e 4

¹ Il dretg è la basa ed il limit da l'activitad dal stadi. La Constituziun federala è la
funtauna da dretg suprema da la Confederaziun svizra.

⁴ La Confederaziun ed ils chantuns resguardan il dretg internaziunal. La Consti-
tuziun federala stat sur il dretg internaziunal ed al preceda, cun resalva da las dispo-
siziuns obligatoricas dal dretg internaziunal.

Art. 56a Obligaziuns da dretg internaziunal

¹ La Confederaziun ed ils chantuns na surpiglian naginas obligaziuns da dretg inter-
naziunal che s'opponan a la Constituziun federala.

² En cas d'ina cuntradiziun procuran els che las obligaziuns da dretg internaziunal
vegnian adattadas a las prescripziuns da la Constituziun federala, sche necessari cun
annullar ils contracts internaziunals respectivs.

³ Resalvadas restan las disposiziuns obligatoricas dal dretg internaziunal.

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2016 7091

³ Fegl uffizial federal 2017 5355

§

Art. 190 Dretg decisiv

Las leschas federalas ed ils contracts internaziunals, dals quals il conclus d'approvaziun è stà suttaless al referendum, èn decisivs per il Tribunal federal e per las autras autoritads incaricadas d'applitgar il dretg.

Art. 197 cifra 12⁴

12. Disposiziun transitorica tar ils art. 5 al. 1 e 4 (Principis da l'activitad dal stadi da dretg), art. 56a (Obligaziuns da dretg internaziunal) ed art. 190 (Dretg decisiv)

Acceptads dal pievel e dals chantuns daventan ils artigels 5 alineas 1 e 4, 56a e 190 applitgabels per tut las disposiziuns vertentas e futuras da la Constituziun federala e per tut las obligaziuns da dretg internaziunal vertentas e futuras da la Confederaziun e dals chantuns.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

Detagls

Midada da la Lescha federala davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) (basa legala per survegliar personas assicuradas)

Situaziun da partenza

Nossas assicuranzas socialas funcziunan bain. En la pli gronda part dals cas poi vegnir sclerì cun discurs ed a maun da documents, per exempel rapports dal medi, sch'insatgi ha il dretg da survegnir ina prestaziun. I dat però singuls cas, nua che quai n'è betg pussaivel. Alura èn necessarias – sco ultim med – controllas zuppadas, uschenumnadas observaziuns. Cun quest project survegnan las assicuranzas socialas la basa legala, ma er ils cunfins necessaris per far quai. Las personas assicuradas duain vegnir protegidas cunter observaziuns arbitrarias e sproporziunadas.

Cura dastgi vegnir observà?

In'observaziun dastga vegnir ordinada mo, sch'ì èn avant maun indizis concrets che prestaziuns d'assicuranza vegnian retratgas illegalmain e sch'ìls fatgs na pon betg vegnir sclerids cun auters meds u mo cun lavur e cun custs sproporziunads.

Co dastgi vegnir observà?

Permessas èn registraziuns da maletgs e da tuns. Instruments da localisaziun sco trackers da GPS èn permess, sch'ì na po betg vegnir erui en outra moda, nua che la persona tschertgada sa tategna. Per l'utilisaziun da tals instruments da localisaziun dovri però adina ina permissiun da la dretgira responsabla.

Arguments dal comité da referendum	→	32
Arguments dal Cussegl federal	→	34
Text da votaziun	→	36

Nua dastgi vegnir observà?

D'ina persuna dastgan vegnir fatgas registraziuns da maletgs e da tuns, sch'ella sa chatta en in lieu generalmain accessibel, per exempel sin via u en in negozi. Per l'otra dastga la persuna vegnir observada, sch'ella sa chatta en in lieu – per exempel sin in balcon – al qual ins ha senz'ater libra invista davent d'in lieu generalmain accessibel. Tenor la voluntad dal parlament e dal Cussegl federal na dastgan en quest connex vegnir duvrads nagins meds auxiliars sco stgalas, dronas u microfons direcziunads. L'intern d'ina abitaziun u d'ina chasa d'abitar – per exempel la lavandaria, las stgalas ed ils corridors u la stanza da durmir – na dastga betg vegnir observà. Tenor il Tribunal federal appartegnan quests lieus a la sfera privata protegida.¹

Observaziuns: Cumparegliaziun dals meds permess

Tge che las assicuranzas socialas (sch'il project da lescha vegn acceptà), la polizia e la procura publica sco er il servetsch d'infurmaziun dastgan:

	Assicuranzas socialas	Polizia e procura publica	Servetsch d'infurmaziun
Registraziuns da maletgs e da tuns a lieus generalmain accessibels	●	●	●
Registraziuns da maletgs e da tuns a l'intern d'ina chasa (stiva, stanza da durmir, lavandaria e.u.v.)	●	●	●
Registraziuns da maletgs e da tuns cun dronas	●	●	●
Registraziuns da maletgs e da tuns cun microfons direcziunads, apparats d'observaziun a radis infracotschens, minispiums e.u.v.	●	●	●
Localisaziun cun trackers da GPS u cun apparats sumegliants	●	●	●
Surveglianza dal traffic da posta e da telecomunicaziun	●	●	●
Infiltraziun en sistems da computer	●	●	●

● permess ● permess cun l'approvaziun d'in derschader ● betg permess

Assicuranzas socialas: sclerir il dretg da survegnir prestaziuns d'assicuranza

Polizia e procura publica: persequitar delicts tenor l'art. 269 al. 2 dal Cudesch da procedura penala

Servetsch d'infurmaziun: tranter auter defensiun cunter il terrorissem ed il spionadi

Quant ditg dastgan durar observaziuns?

In'observaziun dastga durar maximalmain in mez onn, en cas motivads in onn. Durant questa perioda dastga ina persona vegnir observada maximalmain 30 dis.

Tgi dastga ordinar observaziuns?

Mo ina persona cun funcziun da direcziun tar l'assicuranza dastga ordinar in'observaziun, pia ina commembra u in commember da la direcziun. Cun quai duai vegnir cuntanschi che observaziuns na vegnian betg ordinadas da levsenn.

Tge dretgs han las personas observadas?

La persona pertutgada vegn en mintga cas infurmada suenter l'observaziun, ch'ella saja vegnida controllada. Quai stgaffescha trasparenza. Assicuranzas ston manar tras correctamain las observaziuns e ston motivar lur decisiums. Tgi ch'è vegnì observà ha numnadamain la pussaivladad dad ir davant dretgira e da laschar giuditgar, sch'ina observaziun è stada legala. Quai po esser impurtant oravant tut, sch'ina prestaziun na vegn betg concedida, per exempel ina renta. Sch'il suspect na sa conferma betg, sto vegnir destrui tut il material d'observaziun. La persona pertutgada po però er pretender, ch'el restia en las actas, sch'el la distgargia.

Observaziuns: Per tgi vala la regulaziun?

Las observaziuns vegnan regladas en la Lescha federala davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA). Quella vala per las suandantas assicuranzas socialas da la Confederaziun:

- assicuranza d'invaliditad
- assicuranza cunter accidents (mo assicuranza obligatorica)
- assicuranza cunter la dischoccupaziun
- assicuranza da malsauns (senza assicuranza supplementara)
- prestaziuns supplementaras
- assicuranza per vegls e survivors
- cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch
- assicuranza da maternitad
- supplements da famiglia

Las observaziuns n'èn betg tuttina relevantas per tut questas assicuranzas. En il passà han mo l'assicuranza d'invaliditad e l'assicuranza cunter accidents laschè far observaziuns. Ils artitgels davart l'observaziun na valan betg per l'agid social. Quel è chausa dals chantuns e da las vischnancas.

Observaziuns èn raras

L'assicuranza d'invaliditad (AI) e l'assicuranza cunter accidents han gia fatg experientschas cun observaziuns. Ils onns 2010 fin 2016 ha la AI sclerì en media tar var 2400 cas per onn il suspect ch'i vegnia fatg abus da l'assicuranza, da quels tar var 150 cas cun agid d'ina observaziun.² Durant la medema perioda ha la Suva tractà en media circa 400 cas da suspect per onn ed observà en quest connex circa ina dunsaina da personas.³ Tar la AI han las observaziuns confermà tar circa la mesadad dals cas il suspect ch'i vegnia fatg abus da l'assicuranza, tar la Suva tar circa dus terzs dals cas.

Actualmain naginas observaziuns

Actualmain n'han lieu naginas observaziuns. L'october 2016 è il Tribunal europeic dals dretgs umans arrivà a la conclusiun che l'assicuranza cunter accidents n'haja betg ina basa legala suffizienta per quai. Il fanadur 2017 ha il Tribunal federal svizzer decidì che la basa legala na bastia er betg per la AI. Sinaquai han tuttas duas assicuranzas suspendì lur observaziuns.

Tge capita en cas d'in na?

Sch'il project da lescha vegn refusà, na vegnan las assicuranzas socialas er en l'avegnir betg pli a pudair far observaziuns.

- 2 Document complementar concernent la AI: cumbat da l'abus da la AI (cifras da l'onn 2017) sut: [🔗 bsv.admin.ch](https://www.bsv.admin.ch) > Sozialversicherungen > Invalidenversicherung IV > Grundlagen & Gesetze > Bekämpfung des Versicherungsmissbrauchs in der IV.
- 3 Cifras concernent abus d'assicuranza tar la Suva: [🔗 suva.ch/de-ch](https://www.suva.ch/de-ch) > Die Suva > Versicherungsmissbrauch

Arguments

Comité da referendum

Na a la surveglianza arbitrara da personas assicuradas!

Cun la nova lescha pon tut las personas assicuradas vegnir survegliadas da detectivs d'assicuranza cun agid da fotografias e da registraziuns da tun, cun trackers da GPS u cun dronas. Ina controlla da lur agir na datti betg. Er il comité da referendum vul cumbatter cunter l'abus tar las assicuranzas socialas. Ma perquai na dovri betg in schec en blanco per detectivs d'assicuranza. In saun giudizi ed in stadi da dretg èn ils princips da basa da la Svizra. Els ston valair er per las assicuranzas.

Pertutgads èn tuts

En il parlament ha la lobi da las assicuranzas procurà che la pratica da surveglianza vertenta vegnia extendida cun la nova lescha sin las cassas da malsauns, sin la AVS, sin l'assicuranza cunter la dischoccupaziun e sin las prestaziuns supplementaras (PS). Grazia a la nova lescha pon ils detectivs privats ans suandar dapertut, fotografar en per nossa abitaziun e filmar schizunt nossa stanza da durmir. Quai va bler pli lunsch che fin ussa ed è ina violaziun massiva da la sfera privata da mintgina e da mintgin da nus!

L'abus è gia oz chastiabel

Cun dretg è l'engion da las assicuranzas socialas chastiabel. La polizia e la justia han la cumpetenzza ed ils instruments per perseguitar l'abus tenor il dretg penal. Quai succeda tenor reglas precisas. Per ch'ellas na stoppian betg respectar questas reglas, han las assicuranzas lobià massivamain. Da nov pon ellas iniziar a bainplaschair las surveglianzas, senza ch'ellas vegnian controlladas en chaussa. Nagin derschader na decida davart l'intervenziun gravanta en la sfera privata.

Dapli ch'è permess a la polizia

Ils detectivs na dastgan betg mo far lur observaziuns en lieus publics, els dastgan er far fotografias e filmar e far registraziuns da tun da lieus privats, als quals ins ha ina vista libra sco balcuns e stivas. Da nov dastgan er vegnir duvradas dronas. Mo per apparats da localisaziun dovri in conclus giudizial. Ils meds technics dals detectivs d'assicuranza n'èn strusch restrenschids en l'avegnir. Cun la nova lescha han ils detectivs d'assicuranza dapli cumpetenzas che la polizia e ch'il servetsch d'infurmaziun.

**Reglas legalas
èn necessarias**

Las cassas da malsauns e las assicuranzas pretendan da las votantas e dals votants in schec en blanco per survegliar nus assicurads. Cun in na a questa lescha pretendain nus cleras reglas legalas per cumbatter l'abus, reglas che protegian er il dretg fundamental d'ina sfera privata da nus burgaisas e burgais assicurads.

**Recumandaziun
dal comité da
referendum**

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

[📄 versicherungsspione-nein.ch](https://www.versicherungsspione-nein.ch)

[📄 nein-zur-kamera-im-schlafzimmer.ch](https://www.nein-zur-kamera-im-schlafzimmer.ch)

Arguments

Cussegl federal

Nossas assicuranzas socialas èn impurtantas per la societad. Ellas garanteschon als umans ina vita en dignitad e cun segirezza finanziaria. Igl è lur duair da sclerir precis tgi che ha il dretg da survegnir tge prestaziuns. En cas excepziunals dovri per quai er in'observaziun. Las novas disposiziuns legalas fixeschan las reglas ch'èn necessarias per questas observaziuns zuppadas, protegian ils umans cunter arbitraridad e garanteschon trasparenza. Il Cussegl federal sustegna il project cunzunt per ils suandants motivs:

Necessarias en cas singuls

Las assicuranzas socialas giaudan ina gronda confidenza tar la populaziun. Questa confidenza sa basa er sin il fatg che las assicuranzas socialas adempleschan correctamain lur incumbensa: Mo tgi che ha il dretg survegnir ina prestaziun, per exempel ina renta da la AI u da l'assicuranza cunter accidents. I dat singuls cas, nua ch'i dat indizis concrets che prestaziuns vegnian retratgas illegalmain e nua ch'ils fatgs na pon betg vegnir sclerids autramain che cun in'observaziun.

Stretgs cunfins

In'observaziun zuppada è ina gronda intervenziun en la sfera privata. Tant pli impurtant èsi ch'i na dettia naginas observaziuns nunnecessarias, arbitraras u sproporzionadas. Pervia da quai survegnan ellas cunfins stretgs. Ellas èn permesas mo sco ultim med, sch'i n'è autramain betg pussaivel da far ils scleriments u sche quai fiss extrem difficil. Ellas na dastgan betg vegnir fatgas en la sfera privata protegida, per exempel en stiva, lur durada è limitada ed i n'èn betg permes tut ils meds technics. Las assicuranzas socialas na dastgan betg ir uschè lunsch sco la polizia e sco il servetsch d'infurmaziun che pon prender mesiras bler pli rigurusas en il cumbat cunter la criminalitad e cunter il terrorissem.

Dretgs da las persunas pertutgadas èn protegids

Ilis artitgels davart l'observaziun protegian er ils dretgs da las persunas pertutgadas. Tgi ch'è vegnì observà, sto vegnir infurmà en chaussa e po laschar giuditgar d'ina dretgira, sche l'observaziun è stada legala. Quai stgaffescha trasparenza e prevegn ad observaziuns arbitraras e nunnecessarias. Tgi che observa, suttastat al secret d'uffizi.

Project raschunaivel

Las assicuranzas socialas èn obligadas da sclerir conscienziosamain il dretg da survegnir prestaziuns. Tgi che dumonda prestaziuns, ha il dretg d'ina procedura correcta e d'ina protecziun da la sfera privata. Il project da lescha stgaffescha in bun equiliber tranter las controllas necessarias e la protecziun dals dretgs fundamentals.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la basa legala per survegliar persunas assicuradas.

Gea

[🔗 admin.ch/surveglianza-assicurads](https://admin.ch/surveglianza-assicurads)

Text da votaziun

Lescha federala davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA) (basa legala per survegliar personas assicuradas) Midada dals 16 da mars 2018

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

suenter avair gi invista dal rapport da la Cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl dals chantuns dals 7 da settember 2017¹ e da la posiziun dal Cussegl federal dal 1. da november 2017²,

concluda:

I

La Lescha federala dals 6 d'october 2000³ davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala vegn midada sco suonda:

Art. 43a Observaziun

¹ L'assicuranza po observar zuppadamain ina persuna assicurada e far en quest connex registraziuns da maletgs e da tuns e duvrar instruments tecnicos per determinar la posiziun:

- a. sch'i po vegnir supponì sin basa d'indizis concrets che la persuna assicurada retira u emprova da survegnir senza dretg prestaziuns; e
- b. sch'ils scleriments fissan uschiglio invans u vegnissan engrevgiads en moda sproporziunada.

² Per ordinar l'observaziun è cumpetenta ina persuna cun funcziun da direcziun en il sector, en il qual il cas vegn tractà, u en il sector che concerna las prestaziuns da l'assicuranza.

³ L'applicaziun d'instruments tecnicos per determinar la posiziun dovra ina permisiun.

⁴ La persuna assicurada dastga vegnir observada mo, sch'ella:

- a. sa chatta en in lieu generalmain accessibel; u
- b. sa chatta en in lieu, al qual ins ha libra invista d'in lieu generalmain accessibel.

¹ Fegl uffizial federal **2017** 7403

² Fegl uffizial federal **2017** 7421

³ CS **830.1**

⁵ In'observaziun dastga vegnir fatga durant maximalmain 30 dis entaifer 6 mais a partir da l'emprim di d'observaziun. Questa perioda dastga vegnir prolungada maximalmain per ulteriurs 6 mais, sch'i existan motivs suffizients per quai.

⁶ L'assicuranza po incumbensar spezialists externs cun l'observaziun. Quels sutstattan a l'obligaziun da discreziun tenor l'artitgel 33 e dastgan duvrr las infurraziuns rimnadas exclusivamain en il rom da lur incumbensa. L'assicuranza po duvrr il material d'ina observaziun ch'è vegnida fatga senza d'ina autra assicuranza u d'in assicurader ubain per incumbensa d'ina tala u d'in tal tenor la Lescha dals 17 da december 2004⁴ davart la surveglianza da las assicuranzas, sche las premissas tenor ils alineas 1–5 èn stadas ademplidas a chaschun da l'observaziun.

⁷ Il pli tard avant che relaschar la disposiziun concernent la prestaziun infurmescha l'assicuranza la persuna pertutgada davart il motiv, davart la moda e maniera e davart la durada da l'observaziun fatga.

⁸ Sch'ils indizis tenor l'alinea 1 litera a n'han betg pudì vegnir confermads tras l'observaziun:

- a. relascha l'assicuranza ina disposiziun davart il motiv, davart la moda e maniera e davart la durada da l'observaziun fatga;
- b. destruescha l'assicuranza il material d'observaziun cur che la disposiziun è entrada en vigur, nun che la persuna assicurada pretendia explicitamain ch'il material d'observaziun restia en las actas.

⁹ Il Cussegl federal regla:

- a. la procedura per la persuna assicurada per prender invista dal material d'observaziun cumplet;
- b. l'archivaziun e la destrucziun dal material d'observaziun;
- c. las pretensiuns als spezialists ch'èn vegnids incumbensads cun l'observaziun.

Art. 43b Observaziun: Approvaziun da l'applicaziun d'instruments tecnicos per determinar la posiziun

¹ Sche l'assicuranza ha l'intenziun d'ordinar in'observaziun cun instruments tecnicos per determinar la posiziun, suttametta ella a la dretgira responsabla ina dumonda cun:

- a. l'indicaziun da la finamira specifica da l'observaziun;
- b. las indicaziuns da las persunas ch'èn pertutgadas da l'observaziun;
- c. las modalitads previsas da l'observaziun;
- d. la motivaziun ch'igl è necessari da duvrr instruments tecnicos per determinar la posiziun e l'explicaziun, pertge che scleriments senza quests instruments n'han fin ussa gì nagin success, fissan invans u vegnissan engrevgiads sproproziunadamain;

- e. l'indicaziun dal cumenzament e da la fin da l'observaziun sco er da la perioda, entaifer la quala ella sto vegnir realisada;
- f. las actas ch'èn essenzialas per l'approvaziun.

² Il president da la partiziun cumpetenta da la dretgira responsabla decida sco derschader singul cun ina curta motivaziun davart la dumonda da l'assicuranza, e quai entaifer 5 dis da lavur suenter che la dumonda è entrada; el po surdar l'incumbensa ad in auter derschader.

³ El po conceder l'approvaziun per ina durada limitada u cun cundiziuns ubain pretender che las actas vegnian complettadas u pretender ulteriuras infurmaziuns.

⁴ La dretgira responsabla è:

- a. la dretgira chantunala d'assicuranzas dal chantun da domicil da la persona assicurada;
- b. il Tribunal administrativ federal, sche la persona assicurada ha ses domicil a l'exteriur.

Art. 79 al. 3

³ En proceduras penals pervia da violaziun da l'artitgel 148a dal Cudesch penal e da l'artitgel 87 da la Lescha federala dals 20 da december 1946⁵ davart l'assicuranza per vegls e survivents po l'assicuranza exequir ils dretgs d'in accusader privat.

II

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan
da votar ils 25 da november 2018 sco suonda:

Na

Iniziativa dal pievel «Per la dignitad dals
animals da niz agriculs (Iniziativa davart las
vatgas cun corna)»

Na

Iniziativa dal pievel «Il dretg svizzer empè
da derschaders esters (Iniziativa per l'auto-
determinaziun)»

Gea

Basa legala per survegliar persunas assicuradas
